

ГАРЧИГ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ. ДААТГАЛЫН САЛБАРЫН НЭГДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

- 1.1 ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ
- 1.2 ДААТГАГЧИЙН ХӨРӨНГӨ
- 1.3 ДААТГАГЧИЙН ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧ
- 1.4 ДААТГАЛЫН ХУРААМЖИЙН ОРЛОГО
- 1.5 ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР
- 1.6 ДААТГАЛЫН ХОХИРЛЫН ХАРЬЦАА
- 1.7 ДААТГАГЧИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА
- 1.8 ДААТГАЛЫН НӨӨЦ САН
- 1.9 ДАВХАР ДААТГАЛ
- 1.10 АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛ

- 2.1 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ХӨРӨНГӨ, ЭЗЭМШИГЧИЙН ӨМЧ
- 2.2 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ОРЛОГО, ДАВХАР ДААТГАЛ
- 2.3 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН АШИГТА АЖИЛЛАГАА, НӨӨЦ САН

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧ

- 3.1 ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ
- 3.2 ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ

ДҮГНЭЛТ

ДААТГАЛЫН САЛБАРЫН 2014 ОНЫ САНХҮҮ, ДААТГАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАНИЛЦУУЛГА

1. ДААТГАЛЫН САЛБАРЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

1.1 ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

2014 оны жилийн эцсийн байдлаар даатгалын зах зээл дээр ердийн болон урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхэлдэг 17 компани, 247 даатгалын салбар, 3260 даатгалын төлөөлөгч, 30 даатгалын зуучлагч компани, 20 даатгалын хохирол үнэлэгч компани, 15 актуарч, нийт 3342 тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчид үйл ажиллагаа явуулсан байна. Эдгээрээс “Монгол даатгал” ХХК гадаадын 100 хувийн хөрөнгө оруулалттай, “Ард даатгал” ХХК, “Ган зам даатгал” ХХК-иуд хамтарсан хөрөнгө оруулалттайгаар үйл ажиллагаа явуулж байна.

Хүснэгт - 1

Даатгалын зах зээл дээрх тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчдийн тоо

№	Үзүүлэлт	2010	2011	2012	2013	2014
1	Даатгагч	17	17	18	17	17
	Даатгалын компанийн салбар					247
	Даатгалын компанийн төлөөлөгчийн газар					8
2	Даатгалын төлөөлөгч	2061	2057	2357	3178	3260
3	Даатгалын зуучлагч	9	8	17	20	30
	Даатгалын зуучлагч компанийн салбар					101
4	Даатгалын хохирол үнэлэгч	6	9	9	14	20
	Даатгалын хохирол үнэлэгч компанийн салбар					30
5	Актуарч	12	13	18	15	15
	БҮГД	2105	2104	2419	3244	3342

Даатгалын зах зээл дээрх тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчдийн тоо 2014 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар 2013 оны мөн үеийнхээс 1.03 дахин нэмэгдсэн байна.

Тайлант хугацаанд Хорооны 2014 оны 196 дугаар тогтоолоор “Соёмбо Ай Би” ХХК-д, 197 дугаар тогтоолоор “Худалдаа хөгжлийн банк” ХХК-д, 237 дугаар тогтоолоор “Ваяснью солишн” ХХК-д, 261 дүгээр тогтоолоор “Ар Эм Ай Би” ХХК-д, 338 дугаар тогтоолоор “Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк” ХХК-д, 358 дугаар тогтоолоор “Голомт банк” ХХК-д, 403 дугаар тогтоолоор “Дэвжих дэлгэрэх холдинг” ХХК-д, 406 дугаар тогтоолоор “Монгол бичээч зууч” ХХК-д тус тус даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгосон байна.

Мөн Хорооны 2014 оны 169 дүгээр тогтоолоор “Мастер үнэлгээ” ХХК-д, 260 дугаар тогтоолоор “Ухаа шүрт консалтинг” ХХК-д, 259 дүгээр тогтоолоор “Лэндс” ХХК-д, 405 дугаар тогтоолоор “Капитал эстимэйт” ХХК-д тус тус даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгосон байна.

1.2 ДААТГАГЧИЙН ХӨРӨНГӨ

Тайлант оны 4 дүгээр улиралд даатгалын зах зээл дээр үйл ажиллагаа явуулж буй 17 компанийн нийт хөрөнгийн хэмжээ 152.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь өмнөх 2013 оны мөн үетэй харьцуулахад 26.1 тэрбум төгрөгөөр буюу 1.2 дахин өссөн байна. Даатгалын компаниудын нийт хөрөнгийн хэмжээ сүүлийн 5 жилд 2.7 дахин нэмэгдсэн дүнтэй байна. Эдгээрээс гадаадын хөрөнгө оруулалттай компаниудын хөрөнгийн хэмжээ 30.4 хувийг эзэлж байна.

График – 2

Эргэлтийн болон эргэлтийн бус хөрөнгө

Даатгалын салбарын нийт эргэлтийн хөрөнгө 2014 оны 4 дүгээр улиралд 125.7 тэрбум төгрөг буюу нийт хөрөнгийн 82.41 хувь, эргэлтийн бус хөрөнгө 26.8 тэрбум төгрөг буюу 17.59

хувийг эзэлж байгаа бол 2013 оны мөн үед эргэлтийн хөрөнгө 109.5 тэрбум төгрөг буюу 82.5 хувийг эзэлж, эргэлтийн бус хөрөнгө 16.8 тэрбум төгрөг буюу нийт хөрөнгийн 17.5 хувийг тус тус эзэлж байсан байна.

Хүснэгт – 2

Үзүүлэлтүүд	13.12.31		14.12.31		Өсөлт/ бууралт	
	тоо	хувь	тоо	хувь	тоо	пункт
Эргэлтийн хөрөнгө	109583,3	82,5	125695,6	82,41	16 112,30	1.80
Эргэлтийн бус хөрөнгө	16819,9	17,5	26827,3	17,59	10 007,40	(1.80)
Нийт хөрөнгө	126403,2	100	152522,9	100.00	26 119,70	

Тайлант оны эцсийн байдлаар эргэлтийн хөрөнгийн 60.1 хувийг мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө, 20.8 хувийг богино хугацаат хөрөнгө оруулалт, 16.5 хувийг дансны авлага, үлдэх 2.58 хувийг бусад эргэлтийн хөрөнгө эзэлж байна. Эргэлтийн хөрөнгийн бүтцийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад бусад эргэлтийн хөрөнгө 0,18 пунктээр, мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө 8.16 пунктээр тус тус буурч, дансны авлага 1.43 пунктээр, богино хугацаат хөрөнгө оруулалт 6.9 пунктээр тус тус өссөн байна.

Хүснэгт - 3

Эргэлтийн хөрөнгө

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлтүүд	2013		2014		Өөрчлөлт	
	тоо	хувь	тоо	хувь	тоо	пункт
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	74791,8	68,25	75530,9	60,09	739,1	-8,16
Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	15168,4	13,84	26076,5	20,75	10908,1	6,90
Дансны авлага	16601,3	15,15	20844,3	16,58	4243	1,43
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	3021,8	2,76	3243,9	2,58	222,1	-0,18
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	109,583,3	100	125,695,6	100	16,112,3	0

Эргэлтийн хөрөнгийн дүн өмнөх оны мөн үеийнхээс 16,112.3 сая төгрөгөөр өссөн нь даатгалын компаниуд дүрмийн сангаа 3.5 тэрбум төгрөгт хүргэж, хувьцаа капиталын дүнгээ нэмэгдүүлсэнтэй холбоотой

Хүснэгт - 4

Нийт хөрөнгийн хэмжээ

/сая төгрөгөөр/

№	Даатгалын компаниуд	Нийт хөрөнгийн хэмжээ	Эзлэх хувь
---	---------------------	-----------------------	------------

1	Ард даатгал ХХК	8 689,5	5,7
2	Бодь даатгал ХХК	12 746,6	8,4
3	Ган зам даатгал ХХК	5 066,8	3,3
4	Гэр даатгал ХХК	3 933,2	2,6
5	Мандал женерал даатгал ХХК	9 375,3	6,1
6	МИГ даатгал ХХК	10 294,4	6,7
7	Монгол даатгал ХХК	32 694,2	21,4
8	Моннис даатгал ХХК	5 494,8	3,6
9	Монре даатгал ХХК	5 638,6	3,7
10	Мөнх даатгал ХХК	4 237,8	2,8
11	Номин даатгал ХХК	7 608,0	5,0
12	Нэйшнл лайф даатгал ХХК	6 497,8	4,3
13	Практикал даатгал ХХК	8 301,8	5,4
14	Соёмбо даатгал ХХК	9 032,6	5,9
15	Тэнгэр даатгал ХХК	11 307,3	7,4
16	УБ хотын даатгал ХХК	5 218,2	3,4
17	Хаан даатгал ХХК	6 386,1	4,2
	Дүн	152 523,0	

2014 оны жилийн эцсийн байдлаар даатгалын зах зээл дээр үйл ажиллагаа явуулж буй компаниудыг хөрөнгийн хэмжээгээр нь харьцуулахад “Монгол даатгал” ХХК, “Бодь даатгал” ХХК-ийн хөрөнгө даатгагчдын нийт хөрөнгийн 29.8 хувийг эзэлж, “Гэр даатгал” ХХК-ийн 3.9 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө хамгийн бага буюу зах зээлийн нийт хөрөнгийн 2.8 хувийг эзэлж байна.

1.3 ДААТГАГЧИЙН ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗЭМШИГЧИЙН ӨМЧ

Даатгалын компаниудын нийт өр төлбөр ба эзэмшигчдийн өмчид даатгалын нөөц сан, эзэмшигчдийн өмч, өр төлбөрийн эзлэх хувь хэмжээг сүүлийн 5 жилийн оны эцсийн байдлаар харьцуулж харахад дараах байдалтай байна.

График – 3

Даатгалын нөөц сан нийт өр төлбөр эзэмшигчдийн өмчид 2010 оны 4 дүгээр улиралд 51.4 хувийг эзэлж байсан бол 2011 оны 4 дүгээр улиралд 44.5 хувь, 2012 оны 4 дүгээр улиралд 44.8 хувь, 2013 оны мөн үед 46.5 хувь эзэлж, тайлант 43.3 хувь эзэлж байгаа нь даатгалын

компаниудын нөөц сан сүүлийн жилүүдэд буурах хандлагатай байна. Энэ нь компаниуд ашигтай ажиллаж, дүрмийн сангаа нэмэгдүүлэх хүсэлтэй болсонтой холбоотой байна.

Эзэмшигчдийн өмчийн нийт өр төлбөр, эзэмшигчдийн өмчид эзлэх хувийн жин 2010 оноос хойш тогтвортой өсч ирсэн байна. Харин өр төлбөрийн дүн өмнөх онд 5.0 хувь байсан бол тайлант онд 7.64 хувь болж нэмэгдсэн байна.

Хүснэгт - 5

Эзэмшигчдийн өмч

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	2013		2014		Өөрчлөлт	
	Сая/төг	Хувь	Сая/төг	Хувь	Сая/төг	Пункт
Өр төлбөр	6 320,40	5,00	11 658,70	7,64	5 338,30	2,64
Нөөц сан	58 769,80	46,49	66 113,60	43,35	7 343,80	- 3,15
Эзэмшигчийн өмч	61 313,10	48,51	74 750,60	49,01	13 437,50	0,50
Нийт дүн	126 403,30	100,00	152 522,90	100,00	26 119,60	-

Тайлант үеийн эзэмшигчдийн өмчийн дүн сүүлийн 5 жилийн байдлаар тогтвортой өсч, өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс 13437.5 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж ирсэн нь даатгалын компаниудын цэвэр ашгийн өсөлттэй холбоотой байна.

1.4 ДААТГАЛЫН ХУРААМЖИЙН ОРЛОГО

Тайлант хугацаанд даатгалын салбарын нийт хураамжийн орлогын хэмжээ 2014 оны эцэст 108,746.7 сая төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 1.2 дахин өссөн байна.

Тайлант онд ердийн даатгалын компаниуд 107,305.6 сая төгрөгийн, урт хугацааны даатгалын компани 1441.1 сая төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлого тус тус төвлөрүүлсэн байна. Ердийн даатгалын компанийн даатгалын гэрээнүүдийн нийт үнэлгээний хэмжээ 42015.8 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Даатгалын компаниудын хураамжийн орлогыг хэлбэрээр нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад дараах байдалтай байна.

Хүснэгт - 6

/сая төгрөгөөр/

Даатгалын хэлбэр	13.12.31	14.12.31	Өөрчлөлт +/-, /-/
	Даатгалын нийт хураамжийн орлого (сая.төг)	Даатгалын нийт хураамжийн орлого (сая.төг)	
1.1 Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	9 107,10	10 125,80	1,11
1.2 Хөрөнгийн даатгал	25 628,00	32 266,80	1,26
1.3 Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	16 332,70	18 277,60	1,12
1.4 Ачааны даатгал	1 810,20	3 190,20	1,76
1.5 Барилга угсралтын даатгал	4 122,20	1 433,70	0,35
1.6 Газар тариалангийн даатгал	-	-	-

1.7 Мал амьтдын даатгал	770,80	890,30	1,16
1.8 Агаарын хөлгийн даатгал	7 044,40	6 461,90	0,92
1.9 Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	3 295,40	424,30	-
1.10 Хариуцлагын даатгал	7 069,80	5 912,00	0,84
1.11 Санхүүгийн даатгал	2 576,80	3 259,50	1,26
1.12 Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	12 230,10	20 088,80	1,64
1.13 Зээлийн даатгал	2 191,70	2 707,60	-
1.14 Итгэлцлийн даатгал	6,60	61,70	-
1.15 Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал	-		-
1.16 Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	-		-
1.17 Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал	686,00	2 205,40	-
2.1. Хугацаат амьдралын даатгал	379,30	269,80	
2.3. Хуримтлалын даатгал	103,70	100,60	0,97
2.4 Тэтгэврийн даатгал	57,90	62,10	1,07
2.5. Эрүүл мэндийн даатгал	484,70	1 008,60	2,08
	93 897,40	108 746,70	1,16

Даатгалын хэлбэрээр 2014 оны 4 дүгээр улирлын нийт хураамжийн орлогыг өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал 1.11 дахин, хөрөнгийн даатгал 1.26 дахин, авто тээврийн хэрэгслийн даатгал 1.12 дахин, ачааны даатгал 1.76 дахин, санхүүгийн даатгал 1.26 дахин, мал амьтадын даатгал 1.16 дахин, жолоочийн хариуцлагын даатгал 1.65 дахин, эрүүл мэндийн даатгал 2.08 дахин, тэтгэврийн даатгал 1.07 дахин тус тус өсч, барилга угсралтын даатгал 65.0 хувиар, агаарын хөлгийн даатгал 16.0 хувиар, хуримтлалын даатгал 3.0 хувиар тус тус буурсан байна

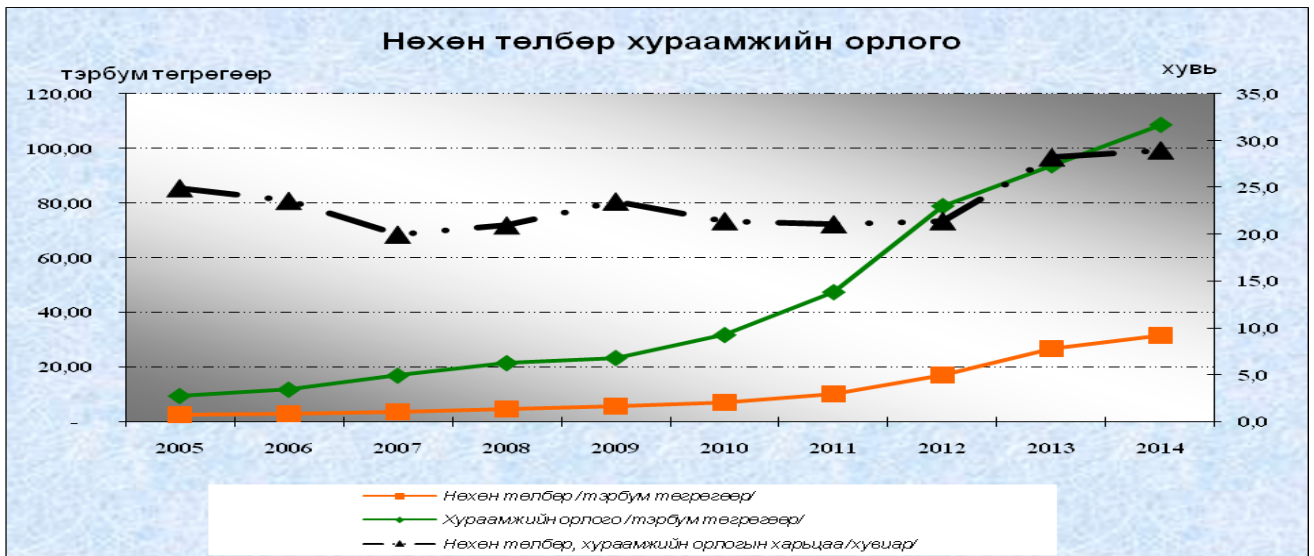
График – 4

2005 оноос хойш 2014 он хүртэл нийт орлогын өсөлт 99.21 тэрбум төгрөгөөр өссөн үзүүлэлт харагдаж байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.2 дахин нэмэгдсэн нь 2012 оноос “Жолоочийн даатгалын тухай хууль” батлагдаж хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотой бөгөөд албан журмаар даатгуулах даатгуулагчдын тоо нэмэгдэж, даатгалын хураамжийн орлогыг сүүлийн жилийн дундажаас илүү өссөн байна. Түүнчлэн жолоочийн хариуцлагын албан журмын

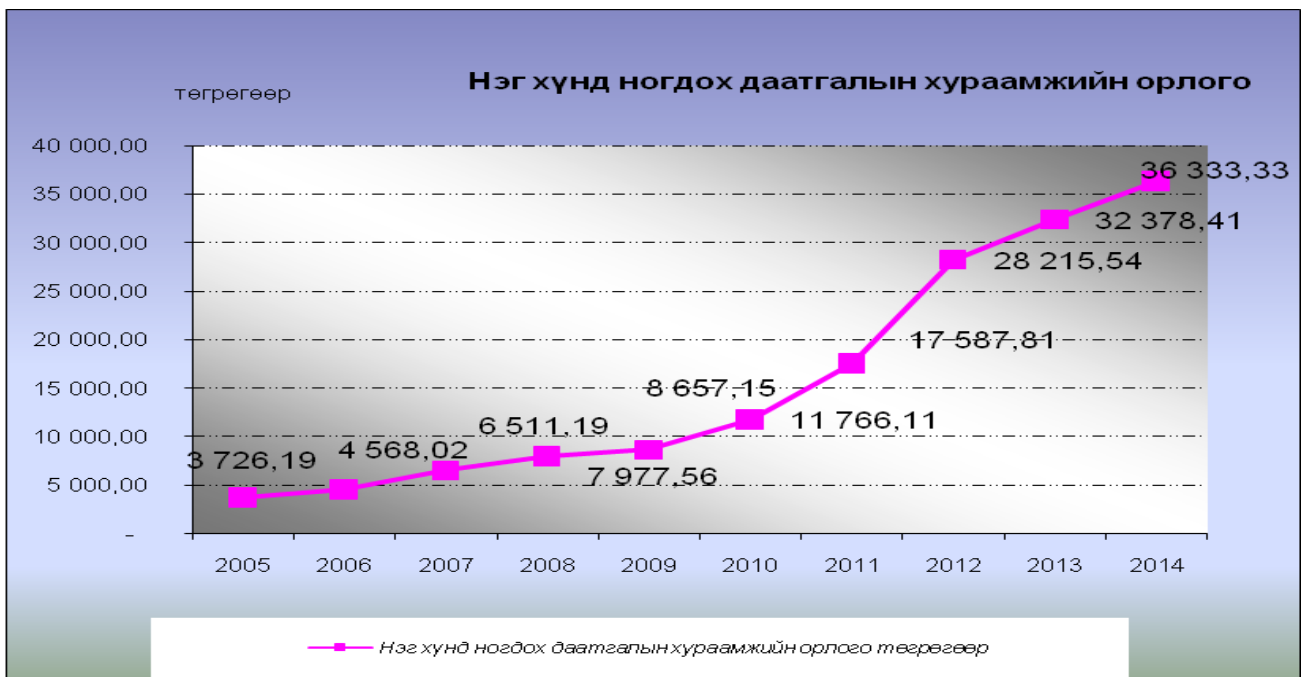
даатгалын өсөлтийг дагаж авто тээврийн хэрэгслийн даатгал өндөр өсөлттэй гарсан байна. Даатгалын хураамжийн орлогын өсөлт мөн инфляци, үнийн өсөлтүүд нөлөөлсөн гэж үзэж болно.

График - 5

Даатгалын нийт хураамжийн орлогыг ДНБ-д эзлэх хувиар харуулахад өнгөрсөн оны мөн үеийнхээс 0.03 пунктээр буурсан байна.

График – 6

Нэг хүнд ногдох даатгалын хураамжийн орлого нь сүүлийн жилүүдэд өссөн байдалтай харагдаж байна.

Тайлант онд нийт хураамжийн орлого 108.7 тэрбум төгрөг болсон бөгөөд нэг хүнд ногдох хураамжийн орлого 36.3 мянган төгрөгт хүрчээ. Энэ үзүүлэлт 2005 оноос хойш даруй 17.0 дахин, өмнөх оны мөн үеийнхээс 27.6 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн байна.

1.5 ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР

2013 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар нийт 31481.1 сая төгрөгийн даатгалын нөхөн төлбөр олгосон. Тайлант хугацаанд өмнөх оны мөн үеийнхээс гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал 1.5 дахин, хөрөнгийн даатгал 1.3 дахин, автотээврийн хэрэгслийн даатгал 1.08 дахин, агаарын хөлгийн даатгал 12.3, хариуцлагын даатгал 1.91 дахин, жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал 2.2 дахин, зээлийн даатгал 1.75 дахин, хугацаат амьдралын даатгал 1.26 дахин, хурмтлалын даатгал 5.72, дахин, тэтгэврийн даатгал 3.38 дахин тус тус, хөрөнгийн даатгал 10.0 хувиар, ачааны даатгал 32.0 хувиар, барилга угсралтын даатгал 22.0 хувь, мал амьтадын даатгал 66.0 хувиар, авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал 93.0 хувиар, санхүүгийн даатгал 29.0 хувиар тус тус буурсан байна.

Хүснэгт - 7
/сая төгрөгөөр/

Даатгалын хэлбэр	13.12.31	14.12.31	Өөрчлөлт /+/, -/
	Даатгалын нийт нөхөн төлбөр (сая.төг)	Даатгалын нийт нөхөн төлбөр (сая.төг)	
1.1 Гэнэтийн осол, эмчилгээний зардлын даатгал	2 155,50	3 228,40	1,50
1.2 Хөрөнгийн даатгал	2 377,30	2 146,40	0,90
1.3 Автотээврийн хэрэгслийн даатгал	7 442,90	8 021,60	1,08
1.4 Ачааны даатгал	260,20	175,70	0,68
1.5 Барилга угсралтын даатгал	79,80	62,50	0,78
1.6 Газар тариалангийн даатгал			-
1.7 Мал амьтдын даатгал	57,70	19,90	0,34
1.8 Агаарын хөлгийн даатгал	7,70	94,70	12,30
1.9 Авто тээврийн хэрэгслийн жолоочийн хариуцлагын даатгал	2 309,20	172,90	0,07
1.10 Хариуцлагын даатгал	315,80	604,50	1,91
1.11 Санхүүгийн даатгал	911,10	648,30	0,71
1.12 Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал	8 350,70	12 292,20	1,47
1.13 Зээлийн даатгал	1 932,10	3 386,70	1,75
1.14 Итгэлцлийн даатгал			
1.15 Төмөр замын болон усан замын тээврийн хэрэгслийн даатгал			
1.16 Төмөр замын эсхүл усан замын тээврийн хэрэгслийг өмчлөх, эзэмших ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал			
1.17 Агаарын хөлгийг өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбоотой хариуцлагын даатгал		6,90	
2.1 Хугацаат амьдралын даатгал	52,00	71,70	1,38
2.3 Хуримтлалын даатгал	78,40	99,00	1,26
2.4 Тэтгэврийн даатгал	6,00	34,30	5,72
2.5 Эрүүл мэндийн даатгал	122,90	415,40	3,38
Нийт дүн	26 459,30	31 481,10	1,19

2014 онд даатгагчийн нөхөн төлбөр 31.5 тэрбум төгрөгт хүрч сүүлийн 10 жилийн өмнөх 13.3 дахин өссөн үзүүлэлттэй харагдаж байна. Энэ үзүүлэлтээс харахад нөхөн төлбөр тогтмол өссөн үзүүлэлт ажиглагдаж байна.

График-7

1.6 ДААТГАЛЫН ХОХИРЛЫН ХАРЬЦАА

2014 оны 4 дүгээр улиралд даатгалын хохирлын харьцаа даатгалын салбарын дүнгээр 43.0 хувь болж 5 жилийн өмнөх үеийнхээс 9.0 пунктээр, өмнөх оны мөн үеэс 1.0 пунктээр тус тус нэмэгдсэн байна.

График-8

Даатгалын зах зээл дээр үйл ажиллагаа явуулж буй компаниудыг даатгалын хохирлын харьцаагаар нь харуулахад 2014 оны 4 дүгээр улиралд “Номин даатгал” ХХК 56.2 хувь буюу хамгийн өндөр хувьтай байна.

Хүснэгт - 8

№	Даатгагчийн нэр	2013	2014	Өөрчлөлт /пункт/
1	Ард даатгал ХХК	41,1	40,7	(0,34)
2	Бодь даатгал ХХК	34,4	40,4	5,96
3	Ган зам даатгал ХХК	11,4	14,5	3,09
4	Мандал женерал даатгал ХХК	37,6	38,9	1,25
5	МИГ даатгал ХХК	45,4	50,4	4,97
6	Монгол даатгал ХХК	50,2	49,8	(0,39)
7	Гэр даатгал ХХК	36,7	23,9	(12,83)
8	Моннис даатгал ХХК	12,3	15,6	3,28
9	Мөнх даатгал ХХК	26,5	33,8	7,30
10	Номин даатгал ХХК	55,7	56,2	0,53
11	Нэйшнл лайф даатгал ХХК	25,3	42,8	17,52

12	Практикал даатгал ХХК	46,4	52,8	6,33
13	Тэнгэр даатгал ХХК	36,9	36,6	(0,35)
14	Соёмбо даатгал ХХК	48,5	36,6	(11,85)
15	Монре даатгал ХХК	46,6	51,9	5,32
16	УБ хотын даатгал ХХК	27,8	27,8	-
17	Хаан даатгал ХХК	22,99	16,89	(6,10)
	Нийт дүн	42,00	43,00	1,00

2014 онд даатгалын компанийн даатгалын хохирлын харьцааг өмнөх оныхтой харьцуулахад “Бодь даатгал” ХХК 5.96 пунктээр, “Ган зам даатгал” ХХК 3.09 пунктээр, “Мандал женерал даатгал” ХХК 1.25 пунктээр, “Миг даатгал” ХХК 4.97 пунктээр, “Мөнх даатгал” ХХК 7.3 пунктээр, “Номин даатгал” ХХК 0.53 пунктээр, “Практикал даатгал” ХХК 6.33 пунктээр, “Нэйшнл лайф даатгал” ХХК 17.52 пунктээр, “Монре даатгал” ХХК 5.32 пунктээр тус тус нэмэгдэж, “Тэнгэр даатгал” ХХК 0.35 пунктээр, “Соёмбо даатгал” ХХК 11.85 пунктээр, “Хаан даатгал” ХХК 6.1 пунктээр, “Гэр даатгал” ХХК 12.83 пунктээр, тус тус буурсан байна.

1.7 ДААТГАГЧИЙН АШИГТ АЖИЛЛАГАА

2014 оны 4 дүгээр улиралд даатгалын зах зээл дээр үйл ажиллагаа явуулсан даатгалын байгууллагуудын тайлант үеийн цэвэр ашиг 2027.5 сая төгрөгийн ашигтай ажилласан байна.

Даатгалын компаниудын цэвэр ашиг алдагдал дараах байдалтай байна. Хүснэгт – 9

/сая төгрөгөөр/

№	Даатгалын компаниуд	Тайлант үеийн цэвэр ашиг алдагдал	Эзлэх хувь
1	Ард даатгал ХХК	538,7	26,6
2	Бодь даатгал ХХК	17,8	0,9
3	Ган зам даатгал ХХК	650,8	32,1
4	Мандал женерал даатгал ХХК	(242,7)	-12,0
5	МИГ даатгал ХХК	410,9	20,3
6	Монгол даатгал ХХК	(1 244,8)	-61,4
7	Гэр даатгал ХХК	247,2	12,2
8	Моннис даатгал ХХК	138,4	6,8
9	Мөнх даатгал ХХК	76,4	3,8
10	Номин даатгал ХХК	(235,8)	-11,6
11	Нэйшнл лайф даатгал ХХК	40,4	-2,3
12	Практикал даатгал ХХК	231,3	11,4
13	Тэнгэр даатгал ХХК	754,3	37,2
14	Соёмбо даатгал ХХК	(218,5)	-10,8
15	Монре даатгал ХХК	175,2	8,6
16	УБ хотын даатгал ХХК	415,5	20,5
17	Хаан даатгал ХХК	272,4	13,4
	дүн	2 027,5	95,7

2014 оны 4 дүгээр улиралд “Мандал женерал даатгал” ХХК 242.7 сая төгрөг, “Монгол даатгал” ХХК 1244.8 сая төгрөг, “Номин даатгал” ХХК 235.8 сая төгрөгийн тус тус алдагдалтай ажилласан ба энэ нь нийт даатгалын салбарын хуримтлагдсан ашгийг бууруулахад нөлөөлсөн байна.

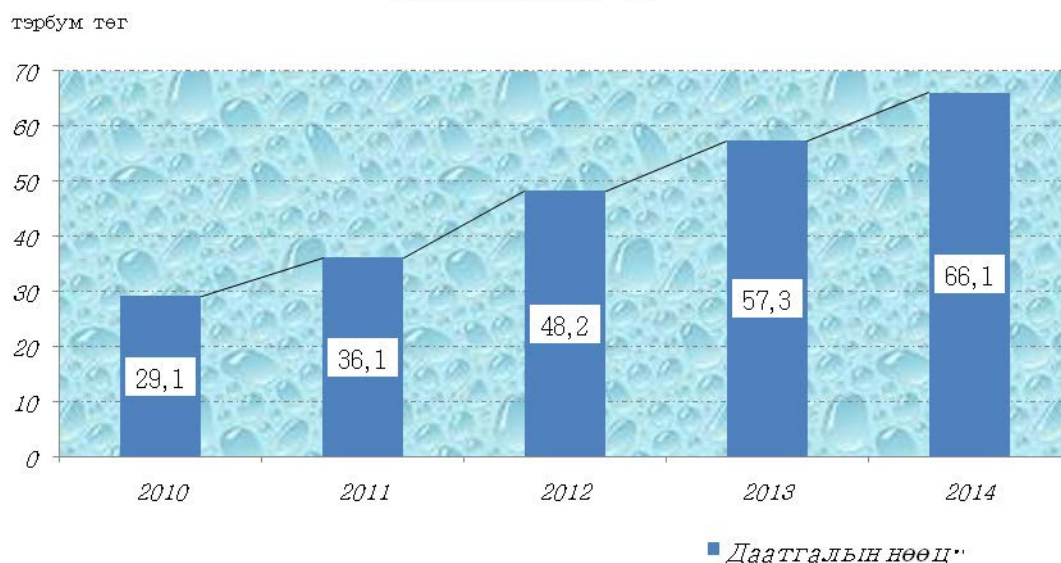

Даатгалын компаниудын хуримтлагдсан ашиг тайлант онд өмнөх оны мөн үеийнхээс 2996.1 сая төгрөгөөр буурсан нь дүрмийн сангаа хуримтлагдсан ашгаар нэмэгдүүлж байгаатай холбоотой юм. Мөн алдагдалтай ажиллаж байгаа компаниудын хуримтлагдсан алдагдал нөлөөлж байна.

1.8 ДААТГАЛЫН НӨӨЦ САН

Даатгалын нөөц сангийн үлдэгдлийг сүүлийн 5 жилийн байдлаар зэрэгцүүлж үзэхэд тогтвортой өсч ирсэн. 2010 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар даатгалын нөөц сангийн хэмжээ 29.1 тэрбум төгрөг байсан бол 2014 оны эцэст 66.1 тэрбум төгрөгт хүрч 5 жилийн өмнөх мөн үеийнхээс 2.3 дахин нэмэгдсэн байна.

Даатгалын нөөц

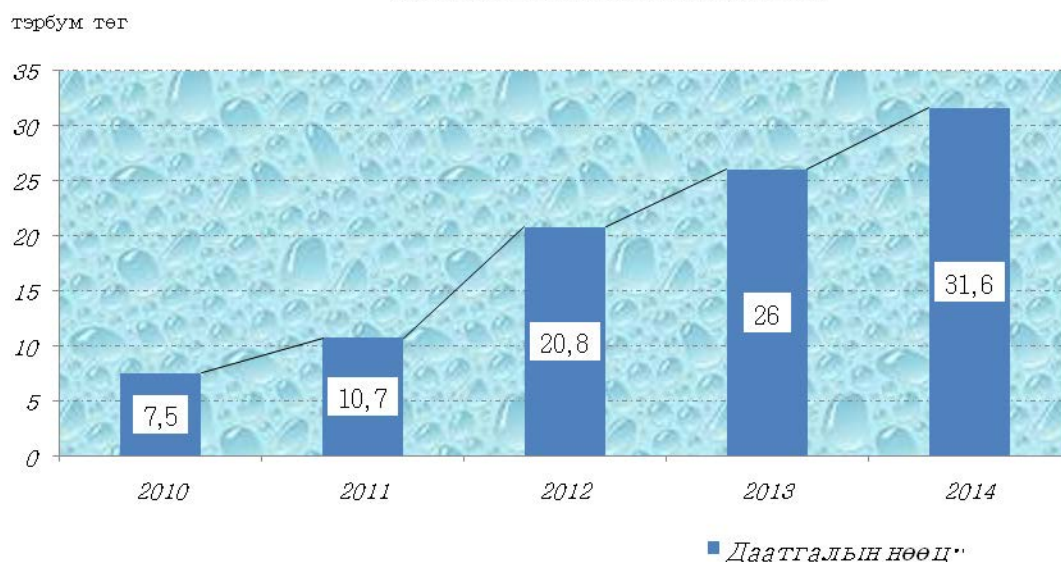

1.9 ДАВХАР ДААТГАЛ

2014 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар даатгалын компаниуд гадаадын давхар даатгагч нарт их хэмжээний даатгалын эрсдэлээ давхар даатгуулж, 31.6 тэрбум төгрөгийн хураамж төлсөн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5.6 тэрбум төгрөгөөр буюу 1.2 дахин өссөн дүнтэй гарсан байна.

График – 10

Давхар даатгалын хураамж

Давхар даатгалын хураамж

Хүснэгт - 10
/сая төгрөгөөр/

№	Компанийн нэр	2013		2014		Өөрчлөлт	
		тоо	хувь	тоо	хувь	тоо	хувь
1	Ард даатгал ХХК	4 233.80	16.30	1 816.30	5.75	(2 417.50)	(10.55)
2	Бодь даатгал ХХК	3 308.90	12.74	9 436.70	29.88	6 127.80	17.14
3	Тэнгэр даатгал ХХК	3 100.00	11.93	1 048.40	3.32	(2 051.60)	(8.61)
4	Практикал даатгал ХХК	170.00	0.65	208.70	0.66	38.70	0.01
5	Миг даатгал ХХК	3 162.20	12.17	2 046.40	6.48	(1 115.80)	(5.69)
6	Монгол даатгал ХХК	6 387.70	24.59	10 582.90	33.51	4 195.20	8.92
7	Номин даатгал ХХК	128.60	0.49	270.60	0.86	142.00	0.37
8	Нэйшнл лайф даатгал ХХК	64.60	0.25	21.60	0.07	(43.00)	(0.18)
9	Мандал генерал даатгал ХХК	3 739.70	14.39	4 421.00	14.00	681.30	(0.39)
10	Соёмбо даатгал ХХК	316.40	1.22	389.30	1.23	72.90	0.01
11	Ган зам даатгал ХХК		-		-	-	-
12	Моннис даатгал ХХК	1 248.10	4.80	997.40	3.16	(250.70)	(1.64)
13	Монре даатгал ХХК	120.10	0.47	209.50	0.66	89.40	0.19
14	Хаан даатгал ХХК	-	-	129.20	0.41	129.20	0.41
	Дүн	25 980.10	100.00	31 578.00	100.00	5 597.90	-

Тайлант оны жилийн эцсийн байдлаар гадаадын давхар даатгалын компаниудад шилжүүлсэн давхар даатгалын хураамжийн хэмжээг 2013 оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад давхар даатгалын хураамжийн хэмжээгээ “Ард даатгал” ХХК 2417.5 сая төгрөгөөр, “Миг даатгал” ХХК 1115.8 сая төгрөгөөр, “Моннис даатгал” ХХК 250.7 сая төгрөгөөр, “Нэйшнл лайф даатгал” ХХК 43.0 сая төгрөгөөр, “Тэнгэр даатгал” ХХК 2051.6 тус тус гадаадын давхар даатгалд даатгуулах эрсдэлээ бууруулж, “Практикал даатгал” ХХК 38.7 сая төгрөгөөр, “Монгол даатгал” ХХК 4195.2 сая төгрөгөөр, “Номин даатгал” 142.0 сая төгрөгөөр, “Мандал генерал даатгал” ХХК 681.3 сая төгрөгөөр, “Хаан даатгал” ХХК 129.2 сая төгрөгөөр, “Монре даатгал” ХХК 89.4 сая төгрөгөөр, “Бодь даатгал” ХХК 6127.8 сая төгрөг, “Соёмбо даатгал” ХХК 72.9 сая төгрөгөөр тус тус давхар даатгалын хураамжийн орлогоо нэмэгдүүлсэн байна.

2014 онд даатгалын компаниуд өөрсдийн хүлээсэн эрсдэлээ гадаадын давхар даатгагчид даатгуулах хандлага өсч өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.21 дахин нэмэгдсэн байна

1.10 АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛ

Монгол улсад авто тээврийн хэрэгсэл болон жолоочийн тоо жилээс жилд өсч, замын хөдөлгөөний нягтрал, тээврийн ослын тоо, иргэдэд учрах хохирлын хэмжээ нэмэгдсээр байна. Хариуцлагын даатгалын суурь амжилттай тавигдсанаар тээврийн хэрэгслийн өмчлөгч, эзэмшигч нь даатгалтай эсэхээс үл хамааран зам, тээврийн осолд өртсөн гуравдагч этгээд буюу амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгөөрөө хохирсон иргэд, байгууллагуудад нөхөн төлбөр олгож, хохирлыг барагдуулахын зэрэгцээ иргэдийн даатгалын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэхэд үр дүнтэй нөлөөлж байна.

Монгол улсад албан журмын даатгалын үйл ажиллагааг нийслэлд даатгалын 16 компани, орон нутагт даатгалын компанийн 213 салбар, даатгалын 2357 төлөөлөгч эрхлэн явуулж байна.

Тайлант онд жолоочийн даатгалаар нийт 20.09 тэрбум төгрөгийн даатгалын хураамжийн орлого төвлөрч, 12.37 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөр олгосон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс хураамжийн орлого 4.9 тэрбум төгрөгөөр, нөхөн төлбөр 1.7 тэрбум төгрөгөөр тус тус өссөн байна.

Тайлант онд жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын 418,9 мянган гэрээ байгуулагдсан байна. Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нөхөн төлбөр авсан даатгуулагчийн тоо 28.0 мянгад хүрсэн байна. / Хүснэгт11/

Жолоочийн даатгалын хураамж, нөхөн төлбөрийн хэмжээ /сая.төгрөгөөр/

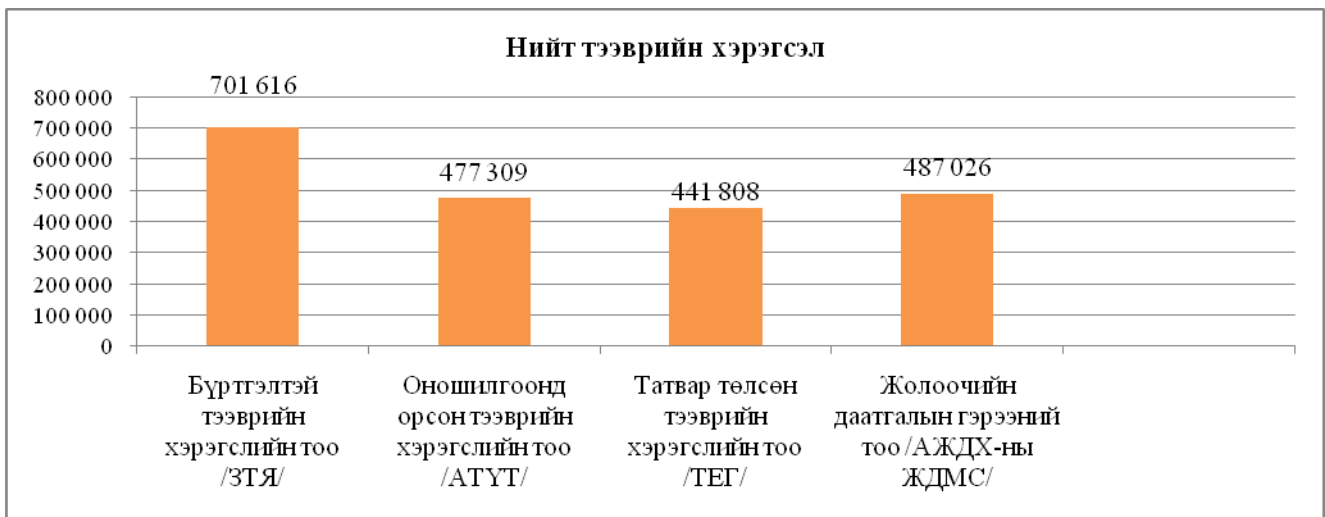
№	Даатгалын компани	Даатгалын гэрээний тоо	Жолоочийн даатгалын хураамж	Олгосон нөхөн төлбөр	Нөхөн төлбөр авсан тоо
1	"Монре даатгал" ХХК	30721	1,300.8	750.2	1503
2	"Ард даатгал" ХХК	47064	2,048.96	1,304.5	3178
3	"Бодь даатгал" ХХК	88959	3,414.04	2,165.5	4239
4	"Мөнх даатгал" ХХК	2243	76.7	131.5	340
5	"Миг даатгал" ХХК	73665	2,936.5	1,300.25	4025
6	"Соёмбо даатгал" ХХК	9764	1,057.9	541.86	1231
7	"Монгол даатгал" ХХК	67226	3,659.25	2,328.3	5398
8	"Тэнгэр даатгал" ХХК	33768	1,419.1	785.9	1746
9	"Номин даатгал" ХХК	71	1,662.5	1,327.8	2939
10	"Улаанбаатар хотын даатгал" ХХК	162	26.8	2.3	8
11	"Гэр даатгал" ХХК	646	31.9	50.35	123
12	"Ган зам даатгал" ХХК	832	35.1	26.5	
13	"Практикал даатгал" ХХК	36577	1,370.9	1,095.3	2050
14	"Моннис даатгал" ХХК	400	31.9	1.6	5
15	"Мандал женерал даатгал" ХХК	13622	593.4	425.6	923
16	"Хаан даатгал" ХХК	13101	423.2	135.6	297
	Нийт	418861	20,088.8	12,373.2	28034

Даатгалын компаниудын жолоочийн хариуцлагын даатгалын үзүүлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй хураамжийн орлого, нөхөн төлбөртэй харьцуулахад дараах байдалтай байна. Хүснэгт 11

/сая.төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	2013	2014	Өсөлт, бууралт /%/
	Ердийн даатгалын компаниудын нийт хураамжийн орлого	92,871.79	107,305.6	
1	Үүнээс: Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын хураамжийн орлого	15,154.9	20,088.8	32.56
2	Жолоочийн даатгалын гэрээний тоо	367759	418861	13.9
	Ердийн даатгалын компаниудын нийт нөхөн төлбөр	26,459.3	31,713.19	
3	Үүнээс: Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын нөхөн төлбөр	10,643.6	12,373.2	16.25
4	Жолоочийн хариуцлагын нөхөн төлбөр авсан даатгуулагчийн тоо	19687	28034	42.4

Тайлант оны жилийн эцсийн байдлаар улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн нийт тээврийн хэрэгслийн тоо, оношилгоонд орсон тээврийн хэрэгслийн тоо, татвар төлсөн тээврийн хэрэгслийн тоо, жолоочийн даатгалын гэрээний тоо дараах байдалтай байна:

Албан журмын даатгагчдын холбоо жолоочийн даатгалын мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгон ажиллуулж байгаа боловч тус холбоо болон даатгалын компаниудын Хороонд ирүүлж буй жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын тоон мэдээллүүд ихээхэн зөрүүтэй байна. Үүнийг цаашид анхаарч жолоочийн даатгалын мэдээллийн сан болон Хорооны санхүүгийн тайлагналын системийг хооронд нь уялдаа холбоотой болгож, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох шаардлагатай байна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ. УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛ

2.1 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ХӨРӨНГӨ, ЭЗЭМШИГЧИЙН ӨМЧ

Даатгалын зах зээл дээр “Нэйшнл лайф даатгал” ХХК нь урт хугацааны даатгалын үйл ажиллагааг 2008 оноос хойш явуулж байна. Сүүлийн 5 жилийн байдлаар нийт хөрөнгийн хэмжээ 5362.2 сая төгрөгөөр буюу 5.7 дахин нэмэгдсэн байна. (График-9)

/сая төгрөгөөр/

Тайлант хугацаанд өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.15 дахин нэмэгдсэн байна.

2.2 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ОРЛОГО, ДАВХАР ДААТГАЛ

Урт хугацааны даатгалын компани 2014 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар 1441.0 сая төгрөгийн орлоготой ажиллаж, 21.6 сая төгрөгийг давхар даатгагчид төвлөрүүлж, 259.3 сая төгрөгийг нөхөн төлбөрт төлжээ. Өмнөх жилийн мөн үетэй харьцуулахад даатгалын хураамжийн орлого 1.4 дахин, нөхөн төлбөр 2.4 дахин нэмэгдэж, давхар даатгал 2.9 дахин буурсан үзүүлэлттэй байна. (Хүснэгт-19) /сая төгрөгөөр/

Он	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Хураамжийн орлого	115.3	285.2	510.3	795.6	1025.6	1441.0
Давхар даатгал		107.0	94.7	44.7	64.6	21.6
Нөхөн төлбөр		45.7	69.9	199.3	259.3	635.4

Тус компанийн даатгалын хураамжийн орлого болон нөхөн төлбөр 2010 оноос тогтмол нэмэгдэж ирсэн байна.

2.3 УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН АШИГТ АЖИЛЛАГАА, НӨӨЦ САН

Урт хугацааны даатгагч нь 2008 оноос хойш алдагдалтай ажилласаар ирсэн бөгөөд нийт 2014 онд анх удаа 40.3 сая төгрөгийн цэвэр ашигтай ажиллаж хуримтлагдсан алдагдлын хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс энэ хэмжээгээр буурч одоогийн байдлаар 820.6 сая төгрөгт хүрчээ. Энэ нь нийт эзэмшигчийн өмчийн 15.9 хувийг эзэлж байна.

(Хүснэгт-20) /сая төгрөгөөр/

Он	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Өр төлбөр	115.6	180.5	228.5	64,6	82,1	42.1
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	1000.0	2000.0	3350.0	3350.0	4000.0	4000.0
Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	-331.1	-474.6	-655.4	-770.3	-861.1	-820.8
Тайланг үеийн цэвэр ашиг алдагдал	-191.5	-142.5	-180.7	-114.9	-75.4	40.3
Нөөц сан	8.6	93.1	287.5	566.1	933.1	1303.8

2010 оноос нөөц сангийн тайланг тайлагнасан байна.

(Хүснэгт-21) /сая төгрөгөөр/

Даатгалын нөөц	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Хувь оролцоотой гэрээний нөөц сан						
Хувь оролцоогүй гэрээний нөөц сан		46.9	287.5	566.1	933.1	1303.8
Хөрөнгө оруулалттай холбоотой гэрээний нөөц сан						
ДҮН	-	46.9	287.5	566.1	933.1	1303.8

Даатгалын нөөц сан 2014 оны жилийн эцсийн байдлаар 1303.8 сая төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 370.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ. ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧ

3.1 ДААТГАЛЫН ЗУУЧЛАГЧ

Тайлант оны 4 дүгээр улиралд нийт 32 даатгалын зуучлагч компани үйл ажиллагаа явуулж тайлангаа ирүүлсэн байна. Тайлант улиралд даатгалын зуучлагчийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч компаниуд нийт 3202.2 сая төгрөгийн даатгалын зуучлалын үйл ажиллагааны орлого төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт – 15
/сая төгрөгөөр/

№	Даатгалын зуучлагч компанийн нэр	2013 он	2014 он	Өсөлт бууралт
1	“АМЕ” ХХК	213.1	68.1	0.3
2	“Ар Эм Ай Би” ХХК		0	0
3	“Ариг банк” ХХК		12.3	-
4	“Асимон брокерс” ХХК	141	130.0	0.9
5	“Ачит ундарга” ХХК	43	118.5	2.8
6	“Ваясню Солюшн” ХХК		13.0	-
7	“Голомт банк” ХХК		0	0
8	“Гэрэлт буян ундрах” ХХК	61.2	47.9	0.8
9	“Дэвжих дэлгэрэх холдинг” ХХК		1.3	-
10	“Капитал банк” ХХК		17.0	-
11	“Лоялти солюшн” ХХК	48.8	263.4	5.4
12	“Мастер шийдэл” ХХК		0	0
13	“Монгол бичээч зууч” ХХК		0	0
14	“Монголиан интернэшнл брокерс” ХХК	0	0	0
15	“Нэйшнл эженси” ХХК	32.8	37.5	1.1
16	“Пийс оф Лайф” ХХК	0.3	0	0
17	“Ренессанс групп” ХХК	66.4	51.3	0.8
18	“Си эн эн икс” ХХК	201.2	195.4	0.97
19	“Соёмбо Ай Би” ХХК		4.9	-
20	“Сүрэг хараацай” ХХК		108.2	-
21	“Төрийн банк” ХХК		180.2	-
22	“Түвшин ориент” ХХК		0	0
23	“Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк” ХХК		0	0
24	“Хаан банк” ХХК	93	662.2	7.1
25	“ХасБанк” ХХК	19.4	70.7	3.6
26	“Худалдаа хөгжлийн банк” ХХК		52.1	-
27	“Хүннү сизл” ХХК		16.7	-
28	“Цагаан гэрэлт” ХХК		0	0
29	“Эй Эс Ай Би” ХХК		0.4	-
30	“Эм жи ай би” ХХК	0	0	0
31	“Эрсдэлийн шийдэл” ХХК	487.9	1151.3	2.4
32	“Эс ай би эс” ХХК		0.1	-
Нийт		1408.1	3202.2	1794.1

Тайлант оны даатгалын зуучлалын орлогыг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад “Хаан банк” ХХК 7.1 дахин, “Лоялти солюшн” ХХК 5.4 дахин, “Хас банк” ХХК 3.6 дахин, “Ачит ундарга” ХХК 2.8 дахин, “Эрсдэлийн шийдэл” ХХК 2.4 дахин, “Нэйшнл эженси” ХХК 1.1 дахин тус тус нэмэгдэж, “АМЕ” ХХК 68 хувиар, “Ренессанс групп” ХХК 22.7 хувиар,

“Гэрэлт буян ундрах” ХХК 21.7 хувиар, “Асимон брокерс” ХХК 7.8 хувиар, “Си Эн Эн Икс” ХХК 2.9 хувиар тус тус буурсан байна.

Нийт хураамжийн орлогын 35.95 хувийг “Эрсдлийн шийдэл” ХХК, 20.68 хувийг “Хаан банк” ХХК тус тус дангаараа бүрдүүлсэн байна. Төрийн банк ХХК, “Ар эм ай би” ХХК, “Голомт банк” ХХК, “Мастер шийдэл” ХХК, “Монгол бичээч зууч” ХХК, “Монголиан интернэйшнл брокерс” ХХК, “Түвшин ориент” ХХК, “Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк” ХХК, “Цагаан гэрэлт” ХХК, “Эм жи ай би” ХХК-иуд үйл ажиллагаа явуулж эхлээгүй байгаа тул даатгалын зуучлалын орлого төвлөрүүлээгүй байна.

2.2 ДААТГАЛЫН ХОХИРОЛ ҮНЭЛЭГЧ

Тайлант улиралд даатгалын хохирол үнэлэгч компаниудын хохирол үнэлгээний орлого 637.7 сая төгрөг болсон байна. Хүснэгт – 16 /сая төгрөгөөр/

№	Компанийн нэр	2013 он	2014 он	Өсөлт, бууралт
1	“Арвижих эстимэйт” ХХК	39.3	35.05	0.9
2	“Арга билэг эстимэйт” ХХК	0.1	1.18	11.8
3	“Ашид билгүүн” ХХК	79.2	223.36	2.8
4	“Бэст эстимэйт” ХХК	35.3	15.86	0.4
5	“Вендо” ХХК	100.5	116.45	1.2
6	“Гэрэгэ эстимэйт” ХХК	101.7	86.32	0.8
7	“Жи эй си си” ХХК	37	15.31	0.4
8	“Итгэлт эстимэйт” ХХК	53.3	54.04	1.0
9	“Капитал эстимэйт” ХХК		0.10	-
10	“Лэндс” ХХК		13.53	-
11	“Мастер Үнэлгээ” ХХК		9.57	-
12	“Мега марз” ХХК	10.2	10.39	1.0
13	“Сэлэнгэ эстимэйт” ХХК		21.70	-
14	“Тэгшсонголт эстимэйт” ХХК	0	1.46	-
15	“Ухаашүрт консалтинг” ХХК		7.43	-
16	“Файн эстимэйт” ХХК	3.4	5.23	1.5
17	“Фэйр валуэшн” ХХК		13.86	-
18	“Хос стандарт” ХХК		6.00	-

19	“Хөрөнгө үнэлгээний төв” ХХК	1	0.92	0.9
20	“Юу Энд Эн” ХХК	0.5	0.00	0.0
Нийт		461.50	637.74	176.24

2014 оны тайлант үеийн даатгалын хохирол үнэлгээний орлогын хэмжээг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад “Арга билэг эстимэйт” ХХК 11.8 дахин, “Ашид билгүүн” ХХК 2.82 дахин, “Файн эстимэйт” ХХК 1.54 дахин, “Вендо” ХХК 1.16 дахин, “Мега марз” ХХК 1.02 дахин, “Итгэлт эстимэйт” ХХК 1.01 дахин өссөн байна.

Тайлант хугацаанд төвлөрүүлсэн нийт даатгалын хохирол үнэлгээний орлогын 35.02 хувийг “Ашид билгүүн” ХХК дангаараа бүрдүүлсэн байна. “Юу Энд Эн” ХХК нь үйл ажиллагааны орлого төвлөрүүлээгүй байна.

Даатгалын мэргэжлийн оролцогчдийн төлөв байдал тухайн 2014 оны 4 дүгээр улирлын байдлаар сүүлийн 3 жилийн мөн үеийнхтэй харьцуулахад даатгалын зуучлалын орлого 53.9-54.7 хувиар, даатгалын хохирлын үнэлгээний орлого 27.5-86.3 хувиар тус тус өссөн байна.

Энэ онд арилжааны банкны даатгалын зуучлал үйл ажиллагаа идэвхжиж, банкуудад даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авснаар нийт 3202.2 сая төгрөгийн даатгалын зуучлалын орлогын 942.3 сая төгрөг нь зөвхөн банкаар дамжин төвлөрсөн даатгалын зуучлалын орлого байна.

ДҮГНЭЛТ

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос даатгалын салбарын хөгжлийн сүүлийн жилүүдийн динамик үзүүлэлтүүдийг харьцуулж үзэхэд даатгалын зах зээл эрчимтэй хөгжиж, даатгалын байгууллагуудын тоо, даатгагчдын нийт хөрөнгө, хураамжийн орлого, нэг хүнд ногдох даатгалын хураамжийн хэмжээ өсч байгаа нь даатгалын зах зээлд оролцогч компаниуд, тусгай зөвшөөрөл, эрх эзэмшигчдийн үйл ажиллагааг тууштай дэмжиж ажилласантай холбоотой

боловч цаашид даатгалын зах зээлийн зохицуулалтыг боловсронгуй болгоход илүү анхаарал хандуулахыг шаардаж байна.

Тайлант онд даатгалын зуучлагч 10, даатгалын зуучлагч компанийн салбар 101, даатгалын хохирол үнэлэгч компани 6, хохирол үнэлэгчийн салбар 30-аар тус тус нэмэгдсэн нь даатгалын салбарын дэд бүтэц хөгжиж, даатгалын зах зээлд оролцогсдын хүрээ тэлж байгааг харуулж байна. Нөгөө талаас даатгуулагчдын эрх ашгийг хамгаалах, даатгалын зохицуулалтын орчинг сайжруулахад чиглэсэн хяналт шалгалт-зохицуулалтын орчинг сайжруулах шаардлагатай байна.

Даатгалын байгууллагуудын нийт хөрөнгийн хэмжээ өмнөх онуудын мөн үетэй харьцуулахад сүүлийн таван жилийн мөн үеийнхээс 95.8 тэрбум төгрөгөөр буюу 2.7 дахин өсч, 152.5 тэрбум төгрөгт хүрсэн нь даатгалын салбарын санхүүгийн үзүүлэлтүүд жилээс жилд нэмэгдэж байгааг харуулж байна. Мөн даатгалын хураамжийн орлого 108.7 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.2 дахин, нөхөн төлбөр 31.4 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 дахин, тус тус нэмэгдсэн байдалтай байна.

Сүүлийн жилүүдэд даатгалын мэргэжлийн оролцогчид даатгалын салбарт нэлээд хүч түрэн орж ирж байгаатай холбогдон, хохирол үнэлгээний орлого 637.7 сая төгрөг, даатгалын зуучлалын орлого 3202.2 сая төгрөгт хүрсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс тус тус 1.4 болон 2.2 дахин тус тус нэмэгдсэн байна.

Даатгалын салбарын хэмжээнд тайлант хугацаанд даатгалын компаниудын олсон нийт хураамжийн орлого нэмэгдсэн нь хөрөнгийн даатгал, барилга угсралтын даатгал, гэнэтийн осол эмчилгээний даатгалын өсөлттэй холбоотой. Нөгөө талаас даатгалын хураамжийн орлогын өсөлт нь даатгалын нөхөн төлбөрийн өсөлтийг дагуулж байна. Тиймээс даатгалын хохирлын харьцаа сүүлийн жилүүдэд 35.0 хувийн дундаж үзүүлэлттэй байсан бол тайлант оны мөн үед 43.0 хувьд хүрсэн.

ДААТГАЛЫН ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР